

הכנסת העשרים ושלוש

יוזמים: חברי הכנסת שלמה קרעי
תהלה פרידמן
רם בן ברק
טלי פלוסקוב
משה אבוטבול
אריאל קלנר
מיכאל מלכיאלי
תמר זנדברג
עמית הלוי
קרן ברק

הצעת חוק חיזוק מעמד חברי המועצה, התש"פ-2020

1. ייעוץ משפטי לחברי מועצה
בחוק הרשויות המקומיות (ייעוץ משפטי)¹, אחרי סעיף 5א יבוא:

ב5 (1) הרשות המקומית תקצה מתקציב הייעוץ המשפטי השנתי עבור ייצוג משפטי נפרד ובלתי תלוי לחברי מועצת הרשות שאינם חברים בסיעות הקואליציה.

(2) השר יקבע, באישור ועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת, את גובה התקציב אשר יופנה מקופת הרשות המקומית לחברי מועצת הרשות שאינם חברים בסיעות הקואליציה.

2 מתן זכות עיון במסמכי 1.1 בפקודת העיריות, בסעיף 140א לפקודה -

(1) בסעיף קטן (א) -

תאגיד עירוני

(א) אחרי "פנקסי העירייה ומסמכיה" יבוא "וכן פנקסי ומסמכי תאגיד עירוני";

¹ חוק הרשויות המקומיות (ייעוץ משפטי), תשל"ו-1975

(ב) הסיפה החל במילים "אך לא יוצא" - יימחק.

(2) בסעיף קטן (א1), אחרי "פנקסי העיריה או מסמכיה" יבוא "או פנקסי התאגיד העירוני או מסמכיו";

(3) בסעיף קטן (ב), אחרי "או בוועדה מוועדותיה" יבוא "או לדיון בגוף המנהל של התאגיד העירוני";

(4) בסעיף קטן (ג), אחרי "פנקסי העיריה ומסמכיה" יבוא "וכן פנקסי תאגיד עירוני או מסמכיו".

(5) לאחר סעיף קטן (ד), יבוא -

סעיף קטן (ה): "במידה ולא יענה ראש הרשות לצו כאמור בסעיף קטן (א) בתוך 21 ימים ממועד הוצאת הצו, יוטל ביצוע החוק על הממונה על המחוז מטעם משרד הפנים".

סעיף קטן (ו): "ראש העירייה יסמיך את הממונה על חופש מידע להעמיד לרשות חברי המועצה את פנקסי העירייה ומסמכיה בהתאם לחוק זה".

סעיף קטן (ז): "בסעיף זה, "תאגיד עירוני" – כמשמעותו בסעיף 249א";

הגדרת מעמדו של יו"ר האופוזיציה 3. 1. בפקודת העיריות, בסעיף 1, לאחר "שנבחר כהלכה" יבוא: "יו"ר האופוזיציה – ראש הסיעה הגדולה ביותר, אשר התקיימו בסיעתו, בין היתר, לפחות כל אלה:

1) סיעתו שונה מסיעת של ראש העירייה;

2) לסיעתו אין ייצוג בוועדת ההנהלה;

3) מסיעתו לא מונו סגנים לראש העיריה;

4) סיעתו אינה קשורה בהסכם המתייחס לכהונת ראש העירייה או לניהול העירייה."

2. במקום סעיף 149ג(1) יבוא:

149ג(1): "יושב ראש הוועדה לעניני ביקורת יהיה, בכפוף להוראות פסקה (2), יו"ר האופוזיציה ולא יכהן כדירקטור בהנהלת גוף עירוני מבוקר. הכריז יו"ר האופוזיציה כי מנוע מלשמש כיו"ר ועדת ביקורת, יו"ר הוועדה יהיה, בכפוף להוראות פסקה (2) חבר האופוזיציה אשר מתקיים בסיעתו, בין היתר, לפחות כל אלה:

(א) סיעתו שונה מסיעתו של ראש העיריה;

(ב) לסיעתו אין ייצוג בוועדת ההנהלה;

(ג) מסיעתו לא מונו סגנים לראש העיריה;

(ד) סיעתו אינה קשורה בהסכם המתייחס לכהונת ראש העיריה או לניהול העיריה"

3. בתוספת השניה לפקודה, לאחר סעיף 33 יבוא:

סעיף 33א: "יו"ר האופוזיציה רשאי לזכות הדיבור לאחר דברי הפתיחה לנושא שעל סדר היום.

4. לאחר סעיף 125ג יבוא:

125ד: העירייה תעמיד לרשות יו"ר האופוזיציה לשכה לקבלת קהל, ובמידת האפשר תקצה שירותי מזכירות.

4. אכיפת הרכב ועדות החובה
בפקודת העיריות², בסעיף 150א(א), לאחר "נציג אחד לפחות מהאופוזיציה" יבוא: "אחריות לביצוע הרכב הוועדות לפי פקודה זו יהיה על ראש הרשות לאחר בחינת היועץ המשפטי של הרשות".

5. שעות עבודת ועדות החובה
בפקודת העיריות³, אחרי סעיף 166(א) יבוא:

166 (אב) ישיבת ועדת החובה תתחיל לא לפני השעה 17:00, זולת אם הסכימו שני שלישי מחברי המועצה החברים בוועדת החובה לשעה אחרת.

6. סמכות ועדת הביקורת
בפקודת העיריות, בסעיף 170א(ג)(3), לפני "על פי דרישת" יבוא: "לפחות נושא אחד".

7. תיקון פקודת המועצות המקומיות
בפקודת המועצות המקומיות⁴, בסעיף 34א:

(1) במקום "וסעיפים 142א" יבוא "וסעיפים 125ד, ו-142א".

(2) אחרי "חוב ארנונה או אספקת מים", יבוא "סעיף 140א"

8. תקנות ראשונות
תקנות ראשונות לפי סעיף 125ד(ד) לפקודה, כנוסחו בסעיף 3 לחוק זה, ולפי סעיף 5 לחוק הרשויות המקומיות (ייעוץ משפטי), כנוסחו בסעיף 1 לחוק זה, יבאו לאישור ועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת בתוך שלושה חודשים מיום פרסומו של חוק זה.

9. תחילה
תחילתו של חוק זה מיום פרסומו.

דברי הסבר

סעיף 1

ראש הרשות המקומית נהנה מכוח רב אשר בא לידי ביטוי בשלל מינויים, וביניהם היועץ המשפטי לרשות. שימוש חברי מועצה ביועץ המשפטי לצורך ערעור על החלטות הרשות נתקל בקשיים הנובעים בין היתר מניגודי עניינים וממחויבותו הכפולה של היועץ המשפטי. לאור זאת, מוצע לאפשר לחברי המועצה להיעזר ביועץ משפטי חיצוני ובלתי-תלוי.

סעיף 2

מוצע להרחיב את זכות העיון המוקנית לחבר מועצה כך שתעוגן בחוק זכות העיון של חבר המועצה גם במסמכי תאגיד עירוני. זכות העיון במסמכי העירייה הנתונה לחבר מועצה לפי סעיף 140א לפקודת העיריות (להלן – הפקודה) היא כלי חשוב המסייע לחבר המועצה למלא את תפקידו. רשויות מקומיות פועלות בחלק מהתחומים באמצעות תאגידים עירוניים המשמשים כזרועה הארוכה של הרשות המקומית ומסייעים לה למלא את תפקידיה.

על מנת לקדם את יכולתו של חבר המועצה למלא את תפקידו ולסייע בביקוח ובקרה על התנהלות הרשות המקומית גם כאשר היא מבצעת את תפקידיה באמצעות תאגיד עירוני, מוצע לעגן בחוק את זכות העיון של חבר המועצה גם במסמכי תאגיד עירוני.

² דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 8, עמ' 197.
³ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 8, עמ' 197.
⁴ דיני מדינת ישראל נוסח חדש 9, עמ' 256.

בנוסף, מוצע להגדיר את הממונה על חופש המידע ברשות המקומית, כגורם המוסמך מטעם ראש הרשות על המצאת המידע. הממונה על חופש המידע ברשות הינו גורם מוסמך ובעל כישורים לאיסוף מידע מעובדי הרשות והוא זכאי לתוספת שכר על תפקיד זה. לפיכך, מינויו עשוי לייעל את הליך קבלת המסמכים ולאפשר לחברי המועצה לבצע את עבודתם ביעילות.

סעיף 3

בעוד ראש הרשות משמש כיו"ר הקואליציה ונהנה ממשאבים רחבים וממשכורת, חברי המועצה שאינם משתייכים לקואליציה ממשיכים לפעול ללא תגמול ומתקשים בפיקוח על פעילות הרשות המקומית. בכדי למנוע את שחיקת יכולת הבקרה של חברי האופוזיציה, מוצע לעגן את מעמדו של יו"ר האופוזיציה ולהעניק לו כלים שיאפשרו הבעת הסתייגויות מפעילות הרשות והבעת ביקורת. כמו כן, מוצע לספק ליו"ר האופוזיציה לשכה לקבלת קהל ושירותי מזכירות, אשר ישמשו גם את שאר חברי האופוזיציה.

סעיף 4

ועדות החובה הינן מהכלים החשובים שבידי חברי המועצה לעיצוב פעולות הרשות המקומית. מוצע להחמיר את החובה לייצוג התואם ככל הניתן את ההרכב הסיעתי של המועצה, ולהטיל את האחריות על יישומו על ראש הרשות.

סעיף 5

בדומה להגבלה המוטלת על שעות כינוס ישיבות המועצה, מוצע להגביל את שעות התכנסות ועדות החובה באופן שיאפשר לחברי מועצה העובדים במהלך שעות היום להשתתף בישיבה. מטרת סעיף זה הינה להבטיח כי חברי המועצה יוכלו להשתתף בישיבות אלו, אשר יתקיימו בשעות אחר הצהריים או בשעה המוסכמת על חברי הועדה.

סעיף 6

הועדה לענייני ביקורת רשאית להעביר לידי מבקר הרשות עד שני נושאים אשר בהתאם לשיקול דעתו עשויים להיכלל בתכנית העבודה השנתית של המבקר. במסגרת סעיף זה, מוצע לאפשר לוועדה לענייני ביקורת לדרוש ממבקר הרשות לכלול נושא אחד בתכנית העבודה השנתית.

סעיף 8

במסגרת סעיף זה מוצע לתקן תיקון עקיף את פקודת המועצות המקומיות לצורך החלת הוראות החוק.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום